

Ozvěny Majdanu: Gruzie má obrovský sektor nevládních organizací financovaný Západem a pravidelné propuknutí násilných protestů, existuje nějaká souvislost?

 rt.com/russia/572803-georgia-against-foreign-agents

11. března 2023, 18:26

Domov Rusko a FSU

Co se skrývá za kulisami tohoto týdne v Tbilisi a proč bylo Rusko opět použito jako obětní beránek?

Lidé se shromažďují, aby uspořádali demonstraci proti návrhu zákona o transparentnosti zahraničního vlivu v Tbilisi v Gruzii dne 9. března 2023. © David Mdzinarishvili/Anadolu Agency via Getty Images

Hlavní ulice v Tbilisi, Rustaveli Avenue, byla tento týden na několik dní zablokována, když tisíce lidí skandovaly protivládní hesla před budovou parlamentu a zpívaly gruzínskou státní hymnu. Ještě více demonstrantů se večer sešlo na náměstí. V setmění rozrušený dav házel na policii petardy, kameny a Molotovovy koktejly a pokoušel se strhnout železný plot a zaútočit na parlament. Policie použila vodní děla k rychlému uhašení požárů a zasypala davy vodou a zároveň rozprášila slzný plyn, aby přítomné rozehnala.

Co vedlo k této násilné konfrontaci, je možná z pohledu západního čtenáře těžko pochopitelné. Nebylo to povstání „občanské společnosti“ ve smyslu, jaký byste mohli najít například v zemi jako Francie. Místo toho jej organizovali lidé, jejichž živobytí bylo ohroženo navrhovanou legislativou.

Přečtěte si více

Fjodor Lukjanov: Když je další bývalý sovětský stát sevřen násilnými protesty, je ve hře převrat ve stylu Ukrajiny?

V chudé zemi, jako je Gruzie, jsou role financované ze zahraničí několikanásobně lepší než místní koncerty. Tím, že se vláda postavila průmyslu nevládních organizací, postavila se proti mocné a poměrně dobře podřízené lobby.

Uvnitř krize

Protesty původně vyvolal návrh zákona „O transparentnosti zahraničního vlivu“, který gruzínský parlament přijal v prvním čtení. Pro přijetí návrhu zákona v úterý hlasovalo 76 poslanců a 13 poslanců bylo proti.

Během fáze diskuse poslanci opozičních stran řekli, že nedovolí, aby se takzvaný „ruský zákon“ projednával v parlamentu. To vyústilo v boj mezi odpůrci a zastánci legislativy. Poslanci opozičních stran Národní hnutí a strategie Aghmashenebeli byli ze sněmovny vyloučeni. Vůdce posledně jmenovaného Giorgi Vashadze, vyvolaný situací, vyzval všechny odpůrce zákona, aby se připojili k shromáždění.

Ve středu odpoledne gruzínské ministerstvo vnitra oznámilo, že při střetech s demonstranty bylo zraněno 50 policistů. Výzvy policie, aby se „drželi v mezích zákona“, nefungovaly.

Demonstranti, kteří se 7. března 2023 ohánějí ortézou vlajky Evropské unie, když je stříká vodní dělo při střetech s pořádkovou policií poblíž gruzínského parlamentu v Tbilisi. © AFP

V úterý trvala shromáždění proti návrhu zákona o „zahraničních agentech“ více než deset hodin. To, co začalo protivládními projevy, skončilo násilím zahrnujícím policii. Demonstranti házeli Molotovovy koktejly, zatímco policisté reagovali slzným plynem ve snaze rozehnat davy. Střety trvaly dlouho do noci, až se demonstranti konečně vydali domů. Další den bylo vše stejné – tentokrát byl dav výrazně větší. Lidé se shromáždili s plakáty s nápisem „#NORUSSIANLAW“ a mávali vlajkami Gruzie, Ukrajiny a EU. Byli organizovanější a někteří demonstranti, kteří se poučili ze svých předchozích zkušeností s policií, přišli vybaveni lyžařskými brýlemi a ochrannými maskami.

[Přečtěte si více](#)

[Nepřítomní „přátelé“: Co by se Ukrajina mohla naučit z nové zprávy o stažení USA z](#)

Afghánistánu

Stejně jako v úterý shromáždění začalo poklidně: lidé skandovali hesla a zpívali státní hymnu. Ale jak se blížila noc, potíže zesílily. Nakonec vůdce Strategie Aghmashenebeli Vashadze předložil parlamentu ultimátum: odmítněte návrh zákona o „zahraničních agentech“ a propusťte každého, kdo byl zadržen 7. března. Podle gruzínského televizního kanálu Formula dal úřadům na to hodinu.

Ještě předtím, než tato doba vypršela, začali demonstranti obklopovat budovu parlamentu, což vedlo k násilným střetům s policií. Dav na budovu házel kameny a petardy, což mělo za následek rozbité sklo a zranění policie. Policisté reagovali rozhodně a přísně. Pomocí vodních děl, kouřových granátů a pepřového spreje se policii a speciálním jednotkám nakonec podařilo demonstranty zahnat. Stejně jako předchozí den měly být 4 hodiny ráno, než se dav konečně rozešel.

Do čtvrtého rána, pod tlakem demonstrantů, vládní strana Gruzínský sen a její spojenec, strana Lidová moc, vydali společné prohlášení, v němž oznámili své rozhodnutí stáhnout návrh zákona, který vyvolal veřejnou nespokojenost. Navzdory tomu protesty nakonec utichly až v pátek odpoledne.

Proč ale dokument vyvolal tak vehementní protesty?

Země zahraničních agentů

Poprvé se o takové legislativě začalo mluvit loni v létě. Tehdy několik vlivných Západem financovaných nevládních organizací okamžitě pochopilo existenciální povahu možného opatření. Oznámili vytvoření „dočasné technické vlády“ a předložili úřadům ultimátum a vyhrožovali jim „mírovou revolucí“, pokud odmítnou.

Demonstrant křičí hesla během shromáždění proti návrhu zákona zaměřeného na omezení vlivu „zahraničních agentů“ poblíž budovy gruzínského parlamentu v Tbilisi, Gruzie, pátek 10. března 2023. © AP Photo/Shakh Aivazov

Silná reakce na iniciativu se nezdá překvapivá vzhledem k tomu, kolik zahraničních nevládních organizací působí v Gruzii. V recenzi gruzínského občanského sektoru zveřejněného v roce 2020 Asijské rozvojová banka uvedla, že v zemi neexistuje žádná zvláštní legislativa o neziskových nebo nevládních organizacích, přestože jsou uvedeny v obecném rejstříku společností, který od počátku 2019 sestával z 12 800 organizací. Podle gruzínské národní statistické služby Sakstat se přitom drtivá většina takových organizací spoléhá na zahraniční financování. Na jaře 2022 v zemi působilo 7 972 společností se zahraničními zakladateli. S celkovým počtem 3,7 milionu obyvatel připadá v Gruzii asi 460 lidí na zahraniční neziskovou organizaci. Pro srovnání, v listopadu 2022 bylo v USA registrováno přes 500 aktivních „zahraničních agentů“ pod FARA.

[Přečtěte si více](#)

Zelenskyj a jeho kumpáni se snaží zakrýt velký korupční skandál na Ukrajině – jakou roli hrají USA?

Nevládní organizace a lidé s nimi spojení sehráli aktivní roli nejen v „revoluci růží“ v roce 2003, kdy se k moci dostal exprezident Michail Saakašvili, ale také v roce 2012, kdy se úřadu poprvé ujala nyní vládnoucí strana Gruzínský sen. studium banky.

Řada gruzínských politiků, kteří se ujali vysokých funkcí, jak za vlády Saakašviliho, tak po nástupu koalice Gruzínský sen k moci, začala svou kariéru v nevládních organizacích.

Od získání nezávislosti v roce 1991 se Gruzie stala hlavním příjemcem americké pomoci. V 90. letech země dostávala v průměru 96 milionů dolarů ročně, v roce 2000, před krátkou válkou v roce 2008, 135 milionů dolarů ročně a po vojenském konfliktu byla výše pomoci navýšena. Ve fiskálních letech 2008-2009 obdržela Gruzie pomoc USA v různých oblastech ve výši 1,04 miliardy dolarů.

Od roku 2010 do roku 2016 dostávala Gruzie až 77 milionů dolarů ročně, od roku 2017 – v průměru až 123 milionů dolarů. Pro rok 2020 bylo plánováno poskytnout Tbilisi 120 milionů dolarů prostřednictvím ministerstva zahraničí a Agentury Spojených států pro mezinárodní rozvoj (USAID).

Roční rozpočty nejvlivnějších gruzínských nevládních organizací jsou srovnatelné s obratem středně velkých komerčních společností. Podle propočtů politologa Beka Chedia investovala jen Sorosova nadace do gruzínského třetího sektoru za čtyři roky (od roku 2003 do roku 2006) více než 10 milionů dolarů. Národní nadace pro demokracii napojená na CIA podle svých vlastních zpráv rozdělila v roce 2013 granty ve výši 1,2 milionu dolarů mezi tři desítky projektů gruzínských nevládních organizací. Hlavními oblastmi jejich práce

byly mimo jiné programy občanské výchovy, mediální podpora včetně investigativní žurnalistiky, monitoring voleb a občanská kontrola činnosti výkonné moci.

Ekonomická situace Gruzínců mimo bublinu nevládních organizací přitom není skvělá: podle údajů za rok 2021 činil HDP země na hlavu pouhých 5 000 dolarů.

Lidé protestují proti transparentnosti zákona o zahraničním vlivu v budově parlamentu v Tbilisi v Gruzii dne 8. března 2023. © David Mdzinarishvili/Anadolu Agency via Getty Images

Ruská stopa...

Gruzínský návrh zákona navrhoval národní registr „agentů zahraničního vlivu“. V rejstříku by byly uvedeny všechny neziskové právnické osoby a mediální organizace, které dostávají 20 % nebo více svých finančních prostředků ze zahraničí.

Opozice označila tento zákon za „ruský“ s odkazem na odhodlání odolat pokusům strany Gruzínský sen „zatáhnout republiku zpět do temného Ruska“. Mezi ruským zákonem a gruzínským zákonem však existují četné rozdíly.

Přečtěte si více

Zpátky v SSSR: 15minutová města rozpoutala vlnu konspiračních teorií, ale koncept je vypůjčen ze sovětské myšlenky

Za prvé, na rozdíl od ruského zákona gruzínský zákon nezavazuje zahraniční agenty, aby ke každé textové a zvukové zprávě připojili prohlášení o postavení zahraničního agenta. Za druhé, aby se vyhnuly konotacím používaným Moskvou a Washingtonem, gruzínské úřady nahradily termín „zahraniční agent“ termínem „agent zahraničního vlivu“. První jmenovaný podle zástupců strany Lidová síla „nese riziko stigmatizace“.

Návrh zákona nicméně vyvolal znepokojení mezi zástupci nevládních organizací, médií a opozice, kteří věřili, že strany Gruzínský sen a Lidová moc se snaží kopírovat Rusko v „boji proti ,zahraničním agentům‘. Místo toho prosazovali, aby lidé bojovali za „svobodu slova v zemi“.

Ruské zkušenosti přiměly demonstranty v Tbilisi, aby za rozhodnutím gruzínských úřadů viděli údajný vliv Moskvy. Opozice a demonstranti stavěli do kontrastu „evropskou integrační cestu“ svého národa s údajným „proruským kurzem“ vládnoucí strany. Tento postoj sdíleli jak místní demonstranti, tak Rusové, kteří do Gruzie emigrovali z politických důvodů.

„To bylo převzato z ruského zákona. Je to jeho kopie. To nepotřebujeme. Tento zákon ohrožuje mnoho lidí a nedovolí nám vstoupit do EU,“ řekl RT místní obyvatel Tbilisi jménem Nino.

Mnoho mladých lidí přijalo tyto pocity. „Všichni jsme s přáteli šli [na protest]. Toto je náš boj o cestu do Evropy,“ řekl muž jménem Guram, když hovořil o shromáždění 8. března.

Před gruzínským parlamentem v Tbilisi 7. března 2023 demonstrant drží žlutou dýmovou světlici. © AFP

...v americkém zákoně

Návrh zákona mimochodem neiniciovala vládnoucí strana, ale hnutí Lidová moc. Tuto skupinu vytvořili bývalí poslanci Gruzínského snu, kteří stranu opustili po protestech v březnu 2022. EU z byrokratických důvodů odložila žádost Tbilisi o vstup do bloku. Vypukly protesty a demonstranti obvinili gruzínské úřady.

Člen hnutí People's Power uvedl, že účelem navrhovaného zákona o „zahraničních agentech“ bylo „informovat“, nikoli omezovat činnost nevládních organizací a médií. Strana nabídla záruky, že zákon zajistí „transparentnost zahraničního vlivu“, a dodala, že se při vypracovávání návrhu zákona spoléhala na zkušenosti USA a přizpůsobovala jej realitě Gruzie.

Přečtěte si více

Dogs of war: Zde je důvod, proč by se ukrajinský konflikt mohl rozšířit do další evropské země

Dne 21. února předsednictvo parlamentu Gruzie zaregistrovalo tzv. „gruzínskou“ verzi zákona a 27. února „americkou“ verzi a obě předložilo právnímu výboru k posouzení. Byl to konkrétně první návrh zákona, který byl schválen a poté stažen. Podle People's Power tato verze na rozdíl od druhé „americké“ *„navrhovala minimální standard transparentnosti a pouze zavazovala zahraniční vlivové agenty k předkládání ročních finančních prohlášení“*. Gruzínský návrh zákona navíc uváděl, že pouze právnická osoba může být prohlášena za „agenta zahraničního vlivu“ a na rozdíl od amerického práva a druhé verze zákona neexistuje žádná trestní odpovědnost v případě porušení.

Předseda strany Gruzínský sen Irakli Kobachidze 28. února navzdory nesouhlasu opozice potvrdil přání přijmout jednu z verzí zákona.

"Žádáme [Benátskou komisi, aby provedla] zrychlený postup, po kterém bude dokončena verze zákona, která bude nejpozitivněji hodnocena," řekl Kobakhidze.

Spolu se starostou Tbilisi Kakhou Kaladzem a předsedou parlamentu Šalvou Papuašvilim Kobachidze důsledně vyvracel prohlášení opozice, že zákon je kopií toho ruského. Trval na tom, že poslanci vyvinuli první verzi nezávisle, zatímco druhá verze byla zkopírována z americké analogie FARA.

6. března vyšlo najevo, že Výbor pro právní záležitosti gruzínského parlamentu podpořil v prvním čtení oba zákony – „gruzínskou“ i „americkou“ verzi.

Nakonec v úterý po schůzce Úřadu pro právní záležitosti Mamuka Mdinaradze, člen vládnoucí strany Gruzínský sen, nabídl, že projedná zákony na stejném zasedání, a nikoli ve čtvrtek, jak bylo

původně plánováno. Ještě téhož večera, kdy nebyl přítomen téměř žádný ze zástupců opozice, schválil parlament v prvním čtení návrh zákona „O transparentnosti zahraničního vlivu“.

Přečtěte si více

70 let po Stalinově smrti: Jak západní propaganda přejmenovala sovětského diktátora z padoucha na hrdinu a zase zpět

Kdo podpořil protesty?

V průběhu diskusí opozice a média obvinila Georgian Dream z proruských názorů a označila návrh zákona za „ruský“ a „Putinův“. Kritice neunikl ani bývalý vůdce vládnoucí strany Bidzina Ivanišvili, který v roce 2021 odešel z politiky, ale stále je považován za neformálního vládcu Gruzie.

„Podle mého názoru byla party Georgian Dream vždy o vlastní moci. Jinými slovy, jejím hlavním cílem bylo udržet se u moci. Na druhou stranu Ivanišvili je skutečně proruský v tom smyslu, že více sympatizuje s Ruskem, jeho mentalita je ruská, Rusku lépe rozumí. Západ, západní hodnoty a západní myšlení jsou pro něj cizí a nepochopitelné. V tomto ohledu není jen proruský – je to ruský člověk,“ řekl v rozhovoru pro místní média politolog Ghia Nodia.

Někteří protestující s těmito názory souhlasí. Ani, místní realitní makléř, se domnívá, že současní vůdci země jsou „autoritativní“ a prosazují „škodlivý proruský kurz“.

Šedesát tři gruzínských organizací masmédií a nevládních organizací vytvořilo koalici s opozicí a označilo nový zákon za „antidemokratický a protiústavní“. Podle prozápadních sociálních hnutí a stran pouhá diskuse o návrhu zákona „poškozuje evropskou perspektivu Gruzie“, protože brání Gruzii v realizaci dvou doporučení Evropské komise, která jsou potřebná k dosažení statusu kandidátské země EU. Podle odstavce 7 musí Gruzie vyvinout

„aktivnější úsilí k zajištění svobodného, profesionálního, pluralitního a nezávislého mediálního prostředí“. Odstavec 10 navíc naznačuje, že gruzínská vláda musí zajistit „zapojení občanské společnosti do rozhodovacích procesů na všech úrovních“.

Přečtěte si více

„Jeden z nejvyšších evropských pravicových extremistů“: Kdo stojí za neonacistou za ukrajinským útokem z tohoto týdne v ruské Brjanské oblasti?

Ve skutečnosti USA a EU varovaly gruzínské úřady, že úspěšné přijetí zákona připraví zemi o možnost získat status kandidáta EU a vstoupit do NATO.

Jednou z nejvyšších příznivců demonstrantů byla gruzínská prezidentka Salome Zurbušviliová. *„Oslovuji každého, kdo je dnes večer v ulici Rustaveli, kde jsem často stál. Dnes jsem v New Yorku a Socha svobody je hned za mnou. To je symbol toho, za co Gruzie vždy bojovala, pro co jsme doposud přišli. Jsem s vámi, protože dnes zastupujete svobodnou Gruzii,“* řekla v úterý v projevu.

Prezident Zurbušvili vyjádřil přesvědčení, že *„nikdo tento zákon nepotřebuje“* a je *„napsán na diktát Moskvy“*. *"Tento zákon je neplatný, budu ho vetovat,"* dodala.

Rusko jakoukoli účast na událostech popírá. Tiskový tajemník Kremlu Dmitrij Peskov v pátek řekl, že spouštěč veřejných nepokojů v Gruzii *„nemá nic společného s Ruskou federací“*.

„Zároveň vidíme v této věci něčí ruku a zdaleka to není, neviditelné“. Vidíme, odkud prezidentka Gruzie oslovuje své lidi, neoslovuje Gruzince z Gruzie, obrací se k nim ze Spojených států. A něčí viditelná ruka se tam vážně snaží vnést protiruské prvky,“ řekl.

Muž mává gruzínskou státní vlajkou před hořící barikádou, zatímco další demonstranti stojí nedaleko od budovy gruzínského parlamentu v gruzínském Tbilisi, čtvrtek 9. března 2023. © AP Photo/Zurab Tsertsvadze

Mír nebo rebelie?

Ve čtvrtek, poté, co se objevily předběžné informace, že návrh zákona bude stažen, předseda Gruzínského snu Mdinaradze přispěchal s objasněním situace na mimořádném brífinku. Hovořil o postupu při stažení návrhů zákonů. Podle Mdinaradzeho by návrh zákona „O transparentnosti zahraničního vlivu“, který byl přijat v prvním čtení, byl ve druhém čtení zamítnut. Pokud jde o druhou verzi zákona „o registraci cizích agentů“, o které se dosud nehlasovalo, byla již z parlamentu stažena. Bylo také poznamenáno, že Benátské komisi byl zaslán dopis týkající se stažení obou zákonů.

Do čtvrtečního večera ministerstvo vnitra propustilo 132 ze 133 zadržených a vydalo smířlivé prohlášení.

„Vidíme, že přijatý návrh zákona vyvolal ve společnosti neshody. Návrh zákona byl pomocí lží prezentován v negativním světle a uváděl část populace v omyl. Návrh zákona byl nepravdivě označen za „ruský zákon“ a jeho přijetí v prvním čtení bylo veřejně prezentováno jako odklon od evropského kurzu,“ uvedly strany Gruzínský sen a Lidová moc ve společném prohlášení.

Přečtěte si více

Kdo je indický poradce pro národní bezpečnost a proč se Putin rozhodl setkat se s ním jeden na jednoho?

Prohlášení také poznamenalo pokračující závazek stran k „pokroku Gruzie na cestě evropské integrace“.

Rozhodnutí úřadů mělo účinek – v pátek odpoledne protesty zcela utichly a v centru Tbilisi byly demontovány barikády. To však nebylo dříve, než hlavní město zažilo další noc protestů ovládaných zjevně protiruskými náladami.

Protesty pokračovaly i ve čtvrtek a opozice vznesla ještě radikálnější požadavky. Skupina veteránů gruzínské armády nečekaně vyzvala k demisi vlády a předčasným parlamentním volbám.

„Tyto úřady nejsou schopny vést Gruzii směrem k Evropě, tyto úřady pouze mlátí mírumilovné lidi. Tato vláda by měla podat demisi a měly by se konat předčasné parlamentní volby,“ prohlásil maskovaný muž, který se označoval za armádního veterána.

Během čtvrtečních protestů byla spálena ruská vlajka a někteří demonstranti byli slyšet skandování hesel požadujících vyřešení „abcházské otázky“. Dav skandoval „Sukhumi“ – gruzínský název hlavního města částečně uznané republiky Abcházie, kde se nacházejí ruské mírové síly –, aby byl problém vyřešen s „nedobytým“ regionem.

Stojí za zmínku, že ne všichni místní sdílejí názory demonstrantů. Někteří Gruzínci, zejména ti, kteří si vydělávají na živobytí turistickým sektorem a ruští migranti, jsou mnohem méně nadšení.

„Mezi touto rally a normálním životem je rozdíl. Loni to bylo dobré. Gruzínské lari rostlo vůči dolaru. V oběhu bylo hodně peněz. Bylo to z velké části kvůli Rusům a Ukrajincům, kteří přijeli. V létě byl také rekordní počet turistů. Po bydlení byla velká poptávka. Lidé si dokonce pronajímali místa, která dříve nechtěli. Měli jsme hodně peněz. A teď co? S tímto zákonem, všemi těmi protesty a shromážděními to vypadá dost špatně. Někdo zřejmě nechce, aby to dobře dopadlo. Kdo tento zákon právě teď potřeboval? Salome je v Americe. Nevím, co se s tímto zákonem děje, ale trh je na ústupu. Trh na Airbnb klesl o 20 %. Lidé se bojí a odcházejí. Kdo tohle všechno potřebuje?“ stěžoval si Irakly, místní obyvatel.

*Zvláštní zpráva z Tbilisi od **George Trenina**, ruského novináře a politologa*

Vlastnosti

Tento příběh můžete sdílet na sociálních sítích:

Sledujte dál RT

